

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Loppuraportti

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020 Suomen rakennerahasto-ohjelma

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä	Diaarinumero EURA 2014/3012/09 02 01 01/2015/HÄMELY
Käsittelijä	Puhelinnumero
Hankekoodi S20647	Tila Keskeneräinen

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi Osaava ja Osallistuva tekijä	
Alkamispäivämäärä 1.4.2016	Päättymispäivämäärä 31.3.2018
Toimintalinja 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus	
Erytystavoite 6.1. Nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen	
Tukimuoto Työllisyyden ja osaamisen edistämiseen sekä sosiaaliseen osallisuuteen liittyvä kehittämishanke	
Hanketyyppi Hanke, jossa on henkilöitä varsinaisena kohderyhmänä	
Kustannusmalli Flat rate 17 %	

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi Etelä-Karjalan Kylät ry.	
Y-tunnus 1719037-3	Hankkeen WWW-osoite http://ekkylat.org
Yhteyshenkilön nimi Raija Suuronen	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite raija.suuronen@netti.fi	Yhteyshenkilön puhelinnumero 0407434956

3 Tiivistelmä

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

Osaava ja osallistuva tekijä -hankkeen päätavoitteena oli lisätä Etelä-Karjalan maaseudun pitkään työttöminä olleiden ja muiden vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllisyyttä kouluttamalla maaseudulla toimivia järjestöjä, pieniä yrityksiä ja kevytyrittäjiä uusiksi potentiaalisiksi työnantajiksi (OSAAVAT TEKIJÄT). Tuoreiden työnantajavalmiuksien turvin uusilla työnantajilla on valmiudet tarjota pitkään työttöminä olleille ja muille vaikeasti työllistyville henkilöille palkkatuetta työtä ja työkokeilumahdollisuutta.

Hankkeen koulutus-, valmennus- ja tukitoimenpiteet toteutettiin pääasiassa järjestö- ja yritysکوhtaaisesti lähiopetuksena. Koulutus oli yksityiskohtaista, käytännönläheistä ja suunniteltu koulutettavan tahon osaamisen tarpeisiin. Tavoitteena oli kouluttaa 30 järjestöä ja kolme pientä yritystä hankekauden aikana. Kolmen pienen yrityksen tai kevytyrittäjän tavoite saavutettiin, mutta vain jo työllistävät tai työllistämistä suunnittelevat 17 järjestöä osallistui koulutustoimenpiteisiin ja sai riittävät valmiudet työnantajana toimimiseen.

Pitkään työttöminä olleille palkkatukityöllistyneille tai työkokeilussa olleille hankkeen tavoitteena oli parantaa henkilön työmarkkina-asemaa; tarjota tehostettuja reittejä kohti avoimia työmarkkinoita, yrittäjyyttä tai koulutusta (OSALLISTUVAT TEKIJÄT) vahvistamalla elämäntaitoja, ammatillista osaamista, työelämänvalmiuksia ja työnhakutaitoja sekä antamalla yrittäjyysvalmennusta ja tietoa koulutuksista. Kaakkois-Suomen tuetun työllistymisen määrärahojen niukkuudesta johtuen vuosina 2016 ja 2017 myönnetty palkkatukijaksot olivat vain puolen vuoden mittaisia. Lyhyestä työsuhteesta johtuen työvalmennuksessa keskityttiin voimakkaasti avoimille työmarkkinoille tähtäävään työnhakuun liittyviin kysymyksiin sekä työllistyneen arjenhallintataitojen ja työkyvyn tukemiseen. Muita työvalmennuksen toimenpiteitä oli niukasti. Hankekauden aikana 17 pitkään työttömänä ollutta henkilöä työllistyi ja yksi pääsi työkokeiluun.

Hankkeen tavoitteena oli myös perustaa maaseutualueille alueellisia palvelukeskuksia, joihin julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuutena ja yhteistyöllä tuotetaan palvelutoimintaa maaseudulle. Alueelliset palvelukeskukset kylätaloissa tai muissa yhteistiloissa voivat tukea maaseudun työllisyyttä kokoamalla niihin alueen pirstaleisia tekemättömiä työtehtäviä ja työtä vailla olevia työntekijöitä. Hankekauden aikana alueellisten palvelukeskusten toimivuutta testattiin pienimuotoisesti, mutta yhtään uutta palvelukeskusta ei perustettu toiminnan vaatavuuden vuoksi. Maaseudun alueellisten palvelukeskusten perustamiseksi laadittiin erillinen hankesuunnitelma 2018.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

The main goal of the "Talented and Active operator" project was to improve the employment of long-term unemployed people in South Karelia by training 3rd sector associations and rural micro-enterprises as new potential employers (TALENTED OPERATORS). With the help of real-time employers' capabilities, new employers have to capability to offer support work or work trial for long-term unemployed people.

The training, coaching and support measures of the project were mainly carried out as local training methods. The training was detailed, pragmatic and designed to meet the needs of the trainee. The goal was to train 30 3rd associations and three micro-enterprises during the project period. The target of three micro-enterprises was achieved but only 17 3rd associations that already employ or are planning to employ have participated in training measures and have sufficient capacity to act as employers.

The aim of the project for long-term unemployed people was to improve the person's labour market status; to offer streamline routes towards open labour markets, entrepreneurship or education (ACTIVE OPERATOR) by strengthening their life skills and professional skills and providing entrepreneurial training and information on education options. Due to the lack of pay subsidy money in Southeast Finland, the support work employees were granted to only half a year per association. The work coaching focused heavily on questions related to applying for a job at aimed open labour markets. During the project, only 17 long-term unemployed people were employed and one person was at trial work.

The objective of the project was also to set up regional service centers for rural areas with public, private and 3rd sector partnerships and co-operation to deliver services to the countryside. Regional service centers in village houses or in other communal spaces can support rural employment by pooling unfinished work and the unemployed people in the region. During the project, the functionality of regional service centers was tested in small scale, but no new service center was established due to the need human resources. A separate project plan for establishment of regional rural service centers was established in 2018.

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Hankkeen toteutuksen tarve pohjautui hanketoteuttaja Etelä-Karjalan Kylät ry:n tietoihin ja kokemukseen maaseudun elinoloista; fyysisten palvelujen katoamisesta, pitkistä välimatkoista ja kulkuyhteyksien puuttumisesta sekä yksilölle inhimillisiä ja taloudellisia vaikutuksia aiheuttavasta maaseudun pitkään jatkuneesta ja voimakkaasti lisääntyneestä työttömyydestä.

Hankkeen sisällön pohjana ovat hanketoteuttajan aikaisemmin toteuttamat maaseudun palveluihin ja hyvinvointiin kohdistuneet hankkeet: Kylien elinolot paremmiksi yhteistoimin 2004-2006, Hyvinvointia ja Palvelua 2006-2008, Parasta Kylissä 2010-2013 sekä etenkin Kyläavuksi -hanke 2014-2016 ja useat kumppanuustoimenpiteet Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden, Sosiaalialan osaamiskeskuksen ja 4H:n kanssa.

Kyläavuksi -hankkeen aikana vuosina 2014-2016 ilmeni, että maaseudulta löytyy runsaasti tekemätöntä työtä ja pirstaleisia työtehtäviä kuten kylätalojen ylläpito ja kylän yhteisten alueiden hoito ja ikääntyneiden asukkaiden arjen askareiden palvelutarve. Maaseudulla toimii runsaasti aktiivisia järjestöjä ja pienyrityksiä, jotka voivat tiedon ja osaamisen kartuttua toimia työnantajina pitkään työttöminä olleille ja muille vaikeasti työllistyville maaseudun asukkaille. Kyläyhdistysten alueilla on tyhjinä tai vajaakäytössä luontaisena kylien toiminnan keskipisteenä toimivia kylätaloja, joita voi kehittää erilaisia palveluja ja työllisyyttä tarjoaviksi keskuksiksi. Työ ja tekijä on saatava kohtaamaan.

Osaava ja osallistuva tekijä -hankkeen päätavoitteena oli lisätä maaseudun työllisyyttä Etelä-Karjalan alueella kouluttamalla erityyppisiä järjestöjä, mikroyrityksiä ja kevyt-yrityksiä työnantajiksi (osaavat tekijät) sekä näiden uusien työnantajien toimesta tarjota pitkään työttöminä olleille tai muille vaikeasti työllistyville palkkatukityötä ja työkokeilumahdollisuutta.

Pitkään työttöminä olleille palkkatukityöllistetyille ja työkokeilussa olleille hankkeen tavoitteena oli parantaa henkilön työmarkkina-asemaa; tarjota tehostettuja reittejä kohti avoimia työmarkkinoita, yrittäjyyttä tai koulutusta (osallistuvat tekijät) vahvistamalla elämäntaitoja, työelämävalmiuksia ja työnhakutaitoja sekä antamalla tietoa yrittäjyydestä ja koulutuksista.

Hankkeen tavoitteena oli myös perustaa maaseutualueille alueellisia palvelukeskuksia, joihin julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä ja kumppanuutena tuotetaan palvelutoimintaa maaseudulle. Palvelukeskukset kylätaloissa tai muissa yhteistiloissa voivat tukea työllisyyttä kokoamalla niihin alueen tekemättömiä ja pirstaleisia työtehtäviä ja työtä vailla olevia työntekijöitä.

Osaaviin tekijöihin kohdistuneet hankkeen koulutus-, valmennus- ja tukitoimenpiteet toteutettiin hankekauden alussa seudullisina koulutustilaisuuksina. Koulutustilaisuuksia pidettiin neljä kappaletta. Osallistujamäärä koulutustilaisuuksissa oli melko vähäinen ja annetuissa koulutuspalautteissa hankkeelta toivottiin käytännönläheisempää ja yksityiskohtaisempaa ohjausta. Myöhemmin koulutustapa vaihdettiin yhdistys-, järjestö- ja yritysکوhtaiseen koulutukseen, joka vastasi paremmin koulutettavien järjestöjen toimihenkilöiden osaamisen tarpeisiin. Koulutuksen sisältö oli helposti muunneltavissa tarvelähtöisesti ja ohjaukset tapahtuivat pääsääntöisesti lähiopetuksena koulutettavien omien tietokoneiden ääressä. Hankkeessa koulutettiin 20 uutta potentiaalista työnantajaa: 17 järjestöä ja kolme pientä yritystä.

Määrärahojen loppuminen kesken vuotta 2016 johti muutoksiin Kaakkois-Suomen TE-palveluiden palkkatukien myöntämisessä. Tilanne jatkui samankaltaisena myös seuraavana vuonna. Järjestöille tuli kiintiö 100-prosenttiseen palkkatukeen (yksi per järjestö) ja myönnetty palkkatukijaksot olivat kerrallaan vain puolen vuoden mittaisia. Tästä syystä hankekauden aikana järjestöt pystyivät työllistämään vain 17 pitkään työttömänä ollutta henkilöä ja yksi sai mahdollisuuden työkokeiluun. Työllistämisyksikön jälkeen työkokeilussa ollut henkilö sai ammatillisen tutkinnon tuottavan koulutuspaikan. Rohkaisevaa oli, että läheskään kaikki pitkään työttöminä olleet järjestöihin työllistyneet eivät palkkatuetun työjakson jälkeen joutuneet uudestaan työttömiksi, vaan osa työllistyi avoimille työmarkkinoille ja osa pääsi eläkkeelle. Työllistämisaikojen lisäksi käytäntö aiheutti ongelmia työllistyneiden ja työkokeilijoiden työelämävalmiuksien kohentamiseen. Koska palkkatukityö yhdistyksessä ei ollut työllistyneelle pitkäkestoinen eikä pysyvä ratkaisu, palkkatukijaksion aikana valmennuksessa keskityttiin voimakkaasti työnhakuun liittyviin kysymyksiin sekä tuettiin työllistyneen työkykyä ja arjenhallintataitoja yhteistyössä Saimaan Ammatikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoiden kanssa.

Alueellisten palvelukeskusten toimivuutta kokeiltiin pienimuotoisesti (kerhotoiminta) kolmella eri paikkakunnalla, mutta yhtään toimintaan jäänyttä palvelukeskusta ei perustettu hankekauden aikana. Huomattiin, että palvelukeskusten perustaminen vaatii paljon koordinaatioita, aikaa sekä yhteistyötä useiden eri sektoreiden toimijoiden kanssa ja tavoite on mahdoton toteuttaa hankekaudella. Maaseudun alueellisten palvelukeskusten perustamiseksi laadittiin erillinen hankesuunnitelma Kaakkois-Suomen ELY:n maaseuturahastolle helmikuussa 2018.

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Hankkeessa koulutettiin ja ohjattiin kylä- ja asukas yhdistyksiä sekä muita järjestöjä ja pienyrityksiä uusiksi potentiaalisiksi työnantajiksi. Tuoreet ja ajantasaiset työnantajavalmiudet omaavia tahoja kannustettiin ja tuettiin työllistämään palkkatuella pitkään työttöminä olleita tai muuten vaikeasti työllistyviä henkilöitä ja ottamaan heitä myös työkokeiluun.

Suuri osa uusista työnantajuuksiin koulutetuista järjestöistä palkkasi palkkatuella puolen vuoden mittaiseen työsuhteeseen pitkään työttöminä olleita henkilöitä kohentaen alueen työllisyyttä, parantaen työllistetyn henkilön ammattitaitoa ja osaamista sekä edistäen työllistetyn henkilön pääsemistä avoimille työmarkkinoille. Palkkatukien määrärahoista riippuen, osalle työllistävästä tahosta myönnettiin uusi puolen vuoden mittainen palkkatukikausi joko saman tai uuden henkilön palkkaukseen. Osa uusista koulutetuista työnantajatahoista tarjosi myös työkokeilumahdollisuutta ilmoittamalla siitä TE-palveluiden Yrityksen ja työnantajan Oma asiointi -palvelussa, mutta hankkeena aikana työkokeilussa oli vain yksi henkilö. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri EKSOTE:n sosiaalipalveluna tuotettavan kuntouttavan työtoiminnan toimintapaikkana toimi kaksi yhdistystä ja kuntouttavassa työtoiminnassa näissä oli kolme henkilöä.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeena aikana kävi ilmi, että järjestökohtainen ja niiden toimihenkilöiden osaamistarpeista lähtevä koulutus ja jatkuva ohjauksen antaminen tuottaa parhaan tuloksen työnantajavalmiuksien ja -taitojen omaksumisessa. Hankkeen päättymisen jälkeen työnantajuutta suunnitteleville ja jo työnantajina toimiville järjestöille ja muille tahoille (osaavat tekijät) annetaan koulutusta ja jatkuva ohjausta hyödyntäen hankkeena aikana saatuja kokemuksia koulutustavan ja koulutuksen sisällön suhteen. Toiminta integroidaan osaksi hanketoimijan päivittäistä toimintaa.

Varsinaista työvalmennusta palkkatuettuun työhön työllistetyille pitkään työttöminä olleille (osallistuvat tekijät) ei samassa laajuudessa ole mahdollista jatkaa, mutta välillisesti heille voidaan tuottaa elämänhallintaan ja työhyvinvointiin liittyviä palveluja Etelä-Karjalan kylät ry:ssä harjoittelujaksolla olevien sosiaali- ja terveydenhoitoalan opiskelijoiden toimesta.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiin suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Hanke toteutui koko Etelä-Karjalan alueella. Suunnitellut varsinaiset kohderyhmät – pitkään työttömänä olleet ja muut vaikeasti työllistyvät henkilöt (osallistuvat tekijät) sekä hankkeen työnantajakoulutuksen kohderyhmä: yhdistykset, järjestöt ja kevytyrittäjät (osaavat tekijät) saavutettiin hankesuunnitelman kohderyhmärajoituksen mukaisesti. Välillinen kohderyhmä: perustettavat alueelliset palvelukeskukset ei toteutunut. Alueellisten palvelukeskusten perustamiseksi laadittiin helmikuussa erillinen hankesuunnitelma Kaakkois-Suomen ELY:n maaseuturahastolle: Maaseudun alueelliset palvelukeskukset.

Hankkeen toteutukseen liittyviä muutoksia olivat koulutustavan vaihto suurista seudullisista tai alueellisista koulutustilaisuuksista ketterämpään järjestökohtaiseen lähiopetukseen. Pitkään työttöminä olleiden henkilöiden työvalmennus toteutettiin pääosin omana toimintana ostopalvelun sijaan, koska hanketoimijan henkilöstössä oli työvalmennuksen ammatillista osaamista omaava henkilö. Laaja työvalmennus jouduttiin supistamaan lähinnä työnhakuun ja työhyvinvointiin liittyviin kysymyksiin hankkeen toimintaan nähden liian pienen henkilöresurssin ja työllistyneen henkilön lyhyen työllistymisjakson vuoksi.

5 Seurantatiedot

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

Hankkehakemuksen numeeriset tavoitteet olivat:

- 20 pitkään työttömänä olleen henkilön työllistyminen ja työvalmennus
- 10 pitkään työttömänä olleen henkilön pääseminen työkokeiluun
- 30 uudeksi potentiaalisesti uudeksi työnantajaksi koulutettavaa järjestöä
- 3 koulutettavaa ja työllistävää mikroyritystä tai kevytyrittäjää
- 4 alueellista palvelukeskusta
- 128 lähiopetuspäivää

Kaksi kuudesta tavoitealueesta toteutui numeerisesti mitattuna täysin hankesuunnitelman mukaisesti tai yli sen (mikroyrittäjät ja lähiopetuspäivät). Yksi tavoitealue toteutui hyvin (pitkään työttöminä olleiden työllistyminen ja työvalmennus), yksi tyydyttävästi (koulutettavat järjestöt), yksi huonosti (pitkään työttöminä olleiden työkokeilu) ja yksi ei toteutunut lainkaan (alueelliset palvelukeskukset).

Hankkeen toteutuneet numeeriset indikaattorit:

- 17 pitkään työttömänä ollutta työllistyi ja sai työvalmennusta
- 1 pitkään työttömänä ollut pääsi työkokeiluun
- 17 uudeksi potentiaalisesti työnantajaksi koulutettavaa yhdistystä ja järjestöä
- 3 koulutettavaa ja työllistävää mikro- tai kevytyrittäjää
- 0 alueellista palvelukeskusta
- noin 172 lähiopetuspäivää

Maaseudulla on runsaasti pirstaleista tekemätöntä työtä ja pitkään työttöminä olleita henkilöitä, mutta työ ja tekijä eivät usein kohtaa. Työnantajuudesta aidosti kiinnostuneiden järjestöjen ja pienten yrittäjien löytyminen maaseutualueilta oli haasteellista sekä runsaasti aikaa vievää ja tästä syystä hankesuunnitelman mukaisiin numeerisiin tavoitteisiin ei päästy. Tehtyjen kyselyjen mukaan suurimmat esteet työnantajuudelle olivat pelko tiedon ja osaamisen puutteesta, halusta sitoutua työntantajavelvoitteiden hoitoon tai pitkäjänteisyyden puute oman järjestön työnantajakuntaan saattamisessa sekä järjestön oman toimintaympäristön tekemättömien pirstaleisten työtehtävien tunnistamattomuus. Tavoite kolmesta koulutettavasta ja työllistävästä maaseudun mikroyrityksestä tai kevytyrittäjästä toteutui hankesuunnitelman mukaisesti.

Lukumääräisesti pitkään työttöminä olleiden henkilöiden työllistymistavoite toteutui melko hyvin. Rakennetyöttömyydestä johtuen pitkään työttöminä olleiden henkilöiden määrä Etelä-Karjalassa on suuri ja pääsääntöisesti TE-palvelut pystyivät melko hyvin osoittamaan työntekijöitä avoinna oleviin järjestöjen tuottamiin palkkatuettuihin työpaikkoihin. Järjestöjen työpaikoista oltiin myös kiinnostuneita; pitkään työttöminä olleet työnhakijat kokivat järjestöjen työtehtävät mielekkäiksi ja olivat tyytyväisiä mahdollisuudesta työllistyessä kotikylään tai lähelle sitä. TE-palveluissa 2016 voimaan tulleet kiintiöt (yksi palkkatukityöllistetty per järjestö ja puolen vuoden työllistymisjakso) vaikuttivat jonkin verran työllistyneiden määrään, osa järjestöistä olisi halunnut palkata palkkatuella useamman työntekijän kerrallaan.

Pitkään työttöminä olleiden ja muiden vaikeasti työllistyvien henkilöiden tai muista syistä työmarkkinoilta poissa olevien osallistuminen työkokeiluun oli pettymys. Järjestöt olivat kiinnostuneita työkokeilusta ja tarjosivat työkokeilumahdollisuutta ilmoittamalla siitä verkossa TE-palveluiden Yrityksen ja työnantajan Oma asiointi -palvelussa. Tarjotuista työkokeilupajoista huolimatta työkokeiluun osallistui hankkeiden aikana vain yksi henkilö. Työkokeilu auttoi häntä ammatinvalinnassa ja koulutukseen hakeutumisessa. Syynä heikkoon tavoitteeseen pääsemiseen pidetään sitä, että työllistämisen toimintamallina työkokeilu ei kiinnosta työmarkkinoilta poissa olevia, koska työkokeilun ajalta ei makseta palkkaa, se ei kerrytä vuosilomapäiviä eikä eläkettä eikä se ole työsuhteen koeaika, ts. ei takaa työpaikkaa jatkossa.

Hankkeiden aikana varsinaista alueellisten palvelukeskusten perustamista ei tapahtunut. Tältä osin hankesuunnitelman tavoitteet olivat liian laveat ja henkilöstömitoitus liian pieni; yhden hanketyöntekijän resurssit eivät riittäneet alueellisten palvelukeskusten sijaintipaikkojen kartoitukseen maakunnassa, alueen palvelutarpeen kartoitukseen, palvelutoiminnan suunnitteluun ja muihin perustamisprosessin vaatimiin toimiin. Maaseudun lähialueiden turvaaminen koettiin tärkeäksi ja alueellisten palvelukeskusten perustamiseksi laadittiin erillinen hankesuunnitelma Maaseudun alueelliset palvelukeskukset, jonka päätavoitteena on turvata maaseudun lähialueet ja tuottaa ne paikallisesti yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin kumppanuutena.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen käytännön toimenpiteiden toteutusta melko heikosti tai kohtalaisesti. Numeeriset indikaattorit kertovat mitattavissa olevista hankkeen tavoitteista ja toteutuksesta (esimerkiksi kohderyhmien saavuttaminen ja lähiopetuspäivät) kuitenkin objektiivisesti ja melko luotetta-valla tavalla. Numeerisilla indikaattoreilla verrataan tuloksia asetettuihin tavoitteisiin ja analysoidaan niiden toteutumista. Voidaan todeta, että osa hankesuunnitelman numeerisista tavoitteista ei ollut saavutettavissa oleva ja realistinen (esimerkiksi alueellisten palvelukeskusten perustaminen). Joidenkin tuoto-sindikaattoreiden tavoitetta heikompaan toteutumiseen vaikuttivat suoraan hankkeesta riippumattomat ulkoiset syyt (TE-palveluiden palkkatukirahojen niukkuus ja järjestöille asetetut kiintiöt palkkatukityöllistettyjen määrässä).

Hankkeessa ei kerätty indikaattoritietoja täysin luotettavalla tavalla. ESR -henkilötietojärjestelmän aloitus- ja lopetusilmoituslomakkeiden kerääminen hankkeeseen osallistujilta koettiin hankalana ja hankkeen henkilöstöstä riippuen kerääminen toteutui vaihtelevasti. Hankkeen tuotos ei ilmene luotettavasti, koska hankkeeseen osallistuneiden henkilöiden lukumäärä Eura2014 -henkilötietojärjestelmän taustalomakkeissa on puutteellinen. Mittava osa hankkeeseen osallistuneita henkilöitä ei ole kirjattu järjestelmään (lomakkeita ei ole kerätty lainkaan, lomakkeista puuttuu lopettamisilmoitus tai lomakkeiden tiedot ovat liian puutteelliset). Palauteen mukaan aloitus- ja lopetuslomakkeiden kysymykset olivat osallistujien mielestä vaikeat ja jopa liian henkilökohtaisia, muun muassa sukupuolta koskevaan kysymykseen eivät kaikki halunneet vastata. Hankkeen omaseurannassa seurattiin osallistuneiden henkilöiden määrää, mutta myös tässä oli puutteita.

Hankesuunnitelmassa hankkeelle oli asetettu myös laadullisia tavoitteita (esimerkiksi pitkään työttöminä olleiden elämäntaitojen sekä työelämäntaitojen vahvistaminen ja järjestöjen työnantajavalmiuksien saavuttaminen). Hankkeen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta arvioitiin hankkeiden pääasiassa laadullisten tavoitteiden näkökulmasta itsearvioinnin sekä koulutus- ja asiakaspalautteiden perusteella. Harmillisesti palautteita ole kirjattu kootusti mihinkään vaan kirjalliset palautteet on arkistoitu koulutuskohtaisesti ja suullinen palaute on jäänyt lähinnä muistitiedon varaan. Myös rahoittajalle palautteista raportointi on ollut heikkoa. Yksityiskohtaisempaa osallistumisvalmiuksien ja osaamisen paranemisen laadullisten vaikutusten toteutumista ei ole systemaattisesti seurattu ja mitattu, vaan tieto vaikutuksista on jäänyt osittain yleisluontoiseksi.

Arvioinnin kannalta laadullisuuden toteaminen on haasteellista. Seuranta-kriteerien muuttamisella hanketyypistä vastaavaksi (yksilön tarpeista lähtevä henkilöihin kohdistuva kehittämishanke) seurantatietoja olisi voitu hyödyntää arvioinnissa laajemmin. Nyt laadullisessa arvioinnissa korostuu vahvasti hanketoimijan oma mielipide siitä, miten hankkeen toteutuksessa onnistuttiin ja millaisia vaikutuksia se kohderyhmien henkilöihin aiheutti.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Tuensaajan hanketyöosaaminen lisääntyi suuresti. ESR -hankemaailma perehdytti tuensaajan hankehallinnointiin ja tarkkaan määriteltyihin prosesseihin (esimerkiksi raportointi ja määrälliset mittarit). Tuensaajan hankkeen sisällön mukainen osaaminen vahvistui työllisyysasioiden hoidossa ja yhteistyö eri työllisyysjärjestelmien välillä tiivistyi. Koulutuspalveluiden sisällöt ja asiakasprosessit kehittyivät.

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Hanketyöntekijä vaihtui neljä kertaa hankkeiden aikana, mikä vaikutti haitallisesti hankkeen sujuvaan etenemiseen. Yhden hanketyöntekijän henkilöstömitoitus osoittautui riittämättömäksi; hankkeeseen osallistuneiden henkilöiden määrä oli liian suuri hankkeen työntekijäresurssien nähdessä. Tilanteen korjaamiseksi hanketyöntekijän työaika muutettiin 90 prosenttiseksi kokoaikaiseksi. Lisäksi hankkeen toteuttaja Etelä-Karjalan kylät ry resursoi hankkeen avuksi muuta omaa henkilökuntaa, mikä vaikutti positiivisesti hankkeen tuloksiin ja auttaa osaltaan hankkeessa kehitetyn toimintamallin juurruttamista osaksi työyhteisön normaalia toimintaa.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

Ohjausryhmän jäsenet olivat sosiaali- ja terveydenhuollon, kunta-alan, TE-palveluiden, työtoimintajärjestön ja yrittäjyyden asiantuntijoita. Lisäksi ohjausryhmään kuului edustaja kylä- ja asukas yhdistyksistä sekä tuensaajajärjestöstä. Jäsenet olivat sitoutuneita ja antoivat suuressa määrin tukea hankkeen toteuttajalle sekä konkreettisia ehdotuksia hankkeen eteenpäin viemiseksi. Ohjausryhmän kokouksissa käytiin aktiivista keskustelua ja tuotiin esille monipuolisia näkökulmia kehittämistyöhön. Korvaavien ohjausryhmän jäsenten käytäntö olisi ollut hyvä etenkin tilanteissa, jolloin ohjausryhmän jäsen ei pääse useampaan kokoukseen paikalle.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Kohderyhmiltä; työnantajiksi koulutettavat järjestöt ja pienet yritykset (osaavat tekijät) sekä pitkään työttöminä olleet palkkatuella työllistyneet (osallistuvat tekijät), kerättiin kirjallisia ja suullisia osallistujapalautteita. Palaute oli pääosin positiivista; hankkeen kohderyhmien asiakkaat kokivat hankkeen tärkeäksi ja kiinnostavaksi sekä olivat saaneet hankkeesta tukea ja apua työllistämiseen/työllistymiseen liittyvissä kysymyksissä. Pieni osa kohderyhmien asiakkaista ei kokenut hankkeeseen osallistumista hyödylliseksi, koska eivät olleet oikeissa työllistää tai ottaa työkokeiluun pitkään työttöminä olleita henkilöitä.

7 Horisontaaliset tavoitteet**7.1 Sukupuolten tasa-arvo**

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeessa tehtiin toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta	x		Rakennetyöttömyydestä johtuen (teollisuuden työpaikkojen väheneminen) Etelä-Karjalan alueella keski-ikäisiä miehiä on työttöminä naisia enemmän. Hankkeen toimenpiteet lisäävät fyysisiä työtehtäviä ja aktivoivat pitkään työttöminä olleita miehiä. Kohderyhmästä 90% oli miehiä.
Sukupuolinäkökulma huomioitiin hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	x		Hankkeessa on toimittu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakia noudattaen.
Hankkeen päätavoite oli sukupuolten tasa-arvon edistäminen		x	Hankkeessa on toimittu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakia noudattaen. Pitkäaikastyöttömyys kohdistuu sekä miehiin että naisiin.

7.2 Kestävä kehitys

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Välillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys	0	0	
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen	1	2	Pitkään työttöminä olleet työllistyneet saivat kiertotalouden ja uusiutuvan energian käytön koulutusta. Tieto siirtyi heiltä alueen asukkaille, esimerkiksi kasvihuonekaasuja vähentävät toimintamallit estävät ilmastonmuutoksen etenemistä.
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus	0	0	
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasut)	1	2	Ks. Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen.
Natura 2000 -ohjelman kohteet	0	0	
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	1	2	Pitkään työttöminä olleet työllistyneet saivat kiertotalouden koulutusta. Tieto siirtyi heiltä alueen asukkaille. Jätteiden kierrättäminen oikeaoppisesti tehostui.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö	1	2	Pitkään työttöminä olleet työllistyneet saivat Motivan koulutusmateriaalia, joissa oli tietoa uusiutuvien energialähteiden käytöstä. Tieto heiltä siirtyi alueen asukkaille.
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	3	0	Maaseudun pirstaleisista tekemättömistä töistä syntyy mielekkäitä työtehtäväkokonaisuuksia, joita tarjoavat uudet, koulutetut työnantajat. Elinkeinorakenne monipuolistui.
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	4	0	Hankkeessa kehitettiin palveluja, jotka tukivat asiakkaiden tulevaisuuden suunnittelua sekä mahdollistaa järjestöjen ja julkisten toimijoiden (kunta, ely) yhteistyön haasteellisessa yhteiskunnallisessa asemassa olevien kansalaisten palveluissa.
Liikkuminen ja logistiikka	1	0	Asukkaille kotiin tuotetut palvelut vähensivät liikkumistarvetta.
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Väiillinen vaikutus	
Hyvinvointi	6	0	Pitkään työttömänä olleiden tai muuten vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistyminen kohentaa psyykkistä (henkiset voimavarat, osallisuuskokemukset), fyysistä (terveydentila) ja sosiaalista (talous) hyvinvointia.
Tasa-arvon edistäminen	1	0	Hanke edisti eri sukupolvien ja sukupuolten tasa-arvoa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolain mukaisesti.
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	6	3	Yksilön kannalta hanke edisti vaikeassa elämäntilanteessa ja työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden valmiuksia yhteiskunnassa toimimisessa ja sen kautta yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta. Myös kulttuuritaustansa (maahanmuuttajat, romanit) vuoksi vaikeassa työmarkkinatilanteessa olleet henkilöt saivat tasavertaisia mahdollisuuksia työvalmennukseen ja työyhteisön tasavertaisena jäsenenä kuulumiseen sekä työ- ja koulutusmahdollisuuksien parantamiseen. Yhdenvertaisuutta kohentaa ja eriarvoisuutta vähentää myös palvelujen tarjoaminen taajamien (kaupungit) ulkopuolisille alueille (maaseutu).
Kulttuuriympäristö	4	0	Työllisyyden lisääntyminen maaseudulla pitää kylät elävinä yhteisönä. Pitkään työttöminä olleet työllistyivät ympäristöhuollon tehtäviin, joka kohentaa paikallismuseoiden, kylä- ja seurojen talojen, paikallisten nähtävyyksien ja luontokohteiden ylläpitoa ja kunnostusta.
Ympäristöosaaminen	2	1	Hankkeen toteuttajan ja kohderyhmien ympäristöosaaminen kehittyi kiertotalouden ja energia-asioiden koulutusmateriaalien ansiosta. Saatua tietoa voi hyödyntää jakamalla sitä.

8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Hankkeen toiminnasta tiedotettiin alueen toimijoille ja sidosryhmille säännöllisesti. Hankkeella oli erilaisia painotuotteita (tiedotteet, esitteet), joita toimitettiin yhteistyöverkostojen toimipaikoille sekä hankkeen kohderyhmien asiakkaille. Hankkeesta tiedotettiin myös uutiskirjeiden, lehtien ja sähköpostin välityksellä. Erityisen merkityksellistä tiedottamista kannalta oli hanke-esittelyt erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Hanketoimijan hallinnolle hankkeen edistymisestä raportointiin säännöllisesti ja hallinto on saanut tiedoksi hankkeen viralliset seurantaraportit.

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)

Hankkeen toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus perustui seuraavien hankkeiden tuloksiin ja kokemuksiin:

- Tellu -pilotti -hanke, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyö ja Työvoiman palvelukeskus (EAKR)
- Kiertävä palveluauto Mallu kylillä 1 ja 2 -hanke, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyö (EAKR)
- Alueellisten toimintamallien kehittäminen ja jalkauttamisen vaatimat toimenpiteet, Eksoten kehittämisohjelma -hanke, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyö (EAKR)
- Kylien elinot paremmiksi yhteistoimin – Tyyne -hanke, Etelä-Karjalan Kylät ry (Alma-rahoitus)
- Hyvinvointia ja palveluita -hanke, Etelä-Karjalan Kylät ry (Leader-rahoitus)
- Parasta kylissä -hanke, Etelä-Karjalan Kylät ry (Leader-rahoitus)
- Kyläavuksi -hanke, Etelä-Karjalan Kylät ry (ELY:n työvoimapoliittinen avustus Dnro KA-SELY/369/05.01.01/2013)
- Nuorten kyvyt käyttöön -hanke, Etelä-Karjalan Kylät ry yhteistyössä Kymenlaakson Kylät, Lemin ja Vuoksen 4H-yhdistykset (STEA-rahoitus)

9 Aineiston säilytys

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Osaava ja osallistuva tekijä -hankkeen aineisto säilytetään osoitteessa:

Etelä-Karjalan Kylät ry
Pormestarinkatu 6B
53100 Lappeenranta

Yhteyshenkilön yhteystiedot:

Raija Suuronen
raija.suuronen@netti.fi
040 743 4956

10 Liitteet ja allekirjoitus

Liitteet

Tuensaaja vakuuttaa tässä loppuraportissa ja sen taustalomakkeissa antamansa tiedot oikeiksi.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

16.7.2018 Raija Elisabet Suuronen
hallituksen varapuheenjohtaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti